

Pilot NatuurBank Limburg

Natuurgegevens:
betrouwbaar en beschikbaar

Gedragcodes

In opdracht voor

GEGEVENS AUTORITEIT
NATUUR

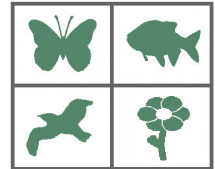

Foto omslag: Rugstreepadden veroorzaken wel eens opschudding in de Nederlandse wetgeving (foto: H. Heijligers).

Pilot NatuurBank Limburg

Natuurgegevens: betrouwbaar en beschikbaar

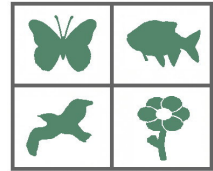
Gedragcodes

Stichting NatuurBank Limburg
Godsweerderstraat 2
6041 GH ROERMOND
0475-386470
e-mail: natuurbank@nhgl.nl

Roermond, februari 2008

Heijligers, H.W.G & R.W. Akkermans.

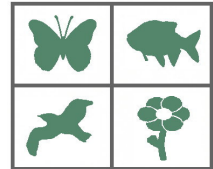
In opdracht voor de Gegevensautoriteit Natuur

INHOUDSOPGAVE

Gedragscode Pilot NatuurBank Limburg / GaN

1. Inleiding	1
2. Doel	1
3. Gebruikersgroep	2
4. Gedragscodes	3
5. Natuurgegevens en Gedragscodes	5
6. Beschikbare natuurgegevens, presentie en onderzoekskwaliteit	6
7. Soortmonitor	10
8. Gedragscode monitor	13
9. Programma eisen	16
10. Conclusies, opmerkingen en aanbevelingen	19
Bijlagen	
I Flora- en Faunawet. Relevante artikelen, begrippen en omschrijvingen	20
II Flora- en Faunawet, tabel 1	21
III Flora- en Faunawet, tabel 2	23
IV Flora- en Faunawet, tabel 3	25
V Gedragscode Stichting IKL	29

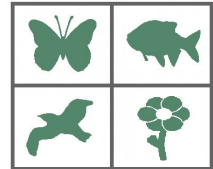

1. INLEIDING

De NatuurBank Limburg voert in opdracht van de Gegevensautoriteit Natuur (GaN) een pilot uit naar het maken van specifieke gebruikstoepassingen van veldgegevens ten behoeve van waarnemers en overheden. De NatuurBank beschikt over de compleetste database met veldgegevens uit de provincie Limburg. Voortvloeiend uit de Flora- en Faunawet is het gebruik van veldgegevens wenselijk bij het uitvoeren van werkzaamheden, die invloed hebben of kunnen hebben op de aanwezige planten en dieren. In deze rapportage over gedragscodes worden mogelijkheden weergegeven om natuurgegevens uit beschikbare datasystemen te gebruiken binnen de door het Ministerie van LNV goedgekeurde gedragscodes.

2. DOEL

De GaN draagt zorg voor het beschikbaar stellen van betrouwbare natuurgegevens. Deze natuurgegevens zijn essentieel voor ruimtelijke inrichting en voor een effectief natuurbeleid en -beheer. In een gedragscode wordt geregeld hoe bestaand (bestendig) beheer uitgevoerd kan worden, waardoor schade aan populaties van de door de wet beschermde planten- en diersoorten voorkomen kan worden. Indien aan de voorwaarden wordt voldaan welke in de gedragscode zijn opgenomen, is het in veel gevallen niet noodzakelijk om een ontheffing in het kader van de Flora- en Faunawet aan te vragen. De te ontwikkelen gedragscodetool koppelt de natuurgegevens aan de voorwaarden zoals genoemd in de gedragscode en vormt daarmee de eerste voorbereidingsstap om werkzaamheden te kunnen uitvoeren onder de gedragscode.

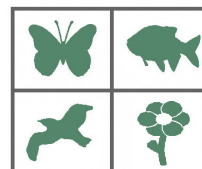
3. GEBRUIKERSGROEP

De doelgroep bestaat uit gebruikers welke de gedragscode uitvoeren. Daarnaast kan de tool ook gebruikt worden door controlerende instanties en organisaties.

De gedragscodetool kan gebruikt worden door de initiatiefnemers die de gedragscode hebben opgesteld zoals (lokale, provinciale en landelijke) overheden, beheerorganisaties (terreinbeheerders, groenbedrijven), bouwondernemingen en projectontwikkelaars. Het aantal gedragscodes zal in de nabije toekomst verder toenemen. Ook deze gedragscodes kunnen worden opgenomen in de gedragscodetool.

Naast de genoemde gebruikers zouden ook (groene) adviesbureaus (onder andere in opdracht van de genoemde gebruikersgroepen) gebruik kunnen maken van (onderdelen uit) de gedragscodetool.

Naast deze gebruikersgroep kan de tool ook beschikbaar komen voor overheidsorganisaties die een controlerende taak uitvoeren in het kader van de Flora- en Faunawet, zoals provincies, Dienst Regelingen en Dienst Landelijk Gebied.

4. GEDRAGSCODES

Een gedragscode beschrijft hoe bij werkzaamheden schade aan beschermde dieren en plantensoorten kan worden voorkomen of tot een minimum kan worden beperkt. Een gedragscode moet concreet aangeven hoe er in de praktijk bij werkzaamheden zorgvuldig wordt gehandeld. Gedragscodes kunnen voor een groot deel van Nederland gelden en veel soorten werkzaamheden omvatten.

Inhoud gedragscode

Een gedragscode hoeft alleen te gaan over de beschermde soorten. Een gedragscode moet minstens dezelfde waarborgen bieden als een afzonderlijke ontheffing van verbodsbepalingen uit de Flora- en Faunawet. Dit betekent dat het ministerie van LNV bij de beoordeling van een gedragscode in ieder geval de volgende criteria toetst:

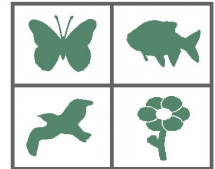
- Een gedragscode moet voldoende concreet zijn. Als er in een gedragscode staat dat er 'zorgvuldig moet worden gehandeld' is dat niet concreet genoeg. In een gedragscode moet zijn omschreven op welke manier hieraan invulling wordt gegeven. Concrete gedragscodes zijn bovendien makkelijker te handhaven.
- Een gedragscode moet een waarborg bevatten dat de werkzaamheden geen wezenlijke invloed hebben op beschermde soorten. Omdat zeldzame soorten kwetsbaarder zijn dan minder zeldzame soorten, moet in een gedragscode het accent liggen op het voorkomen van wezenlijke invloed op zeldzame soorten.
- Een gedragscode moet voorzorgsmaatregelen bevatten waardoor schade aan beschermde soorten zo veel mogelijk wordt voorkomen. Meestal is een inventarisatie van kwetsbare soorten nodig voordat de werkzaamheden beginnen. Andere maatregelen die kunnen worden genomen zijn bijvoorbeeld: markeren van bomen of nesten (in het veld en/of op een kaart), werken buiten het broed- of paarseizoen, geleidelijke uitvoering van werkzaamheden, zodat dieren de tijd krijgen om uit te wijken naar een ander leefgebied.

Zorgvuldig handelen

Zorgvuldig handelen houdt onder meer in dat er geen 'wezenlijke invloed' is op beschermde soorten en dat schade aan deze soorten zo veel mogelijk wordt voorkomen. Wat dat in de praktijk betekent, verschilt van geval tot geval. De manier waarop werkzaamheden worden uitgevoerd kan bijvoorbeeld worden aangepast. Ook is het mogelijk dat er compenserende maatregelen worden genomen.

Wezenlijke invloed

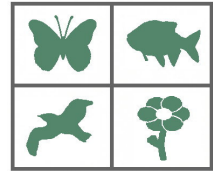
Of er bij werkzaamheden sprake is van 'wezenlijk negatieve invloed' op een soort, wordt van geval tot geval bekeken. De mate van wezenlijk negatieve invloed wordt beoordeeld aan de hand van de volgende criteria:

- Hoe zeldzaam is een soort? Hierbij wordt gekeken hoe vaak een soort voorkomt, zowel lokaal, regionaal, landelijk als in heel Europa. Als een soort zeer zeldzaam is en alleen lokaal voorkomt, zal er sneller sprake zijn van wezenlijke invloed.
- Kan een soort zelf herstellen van eventuele schade? Als een soort bijvoorbeeld kan uitwijken naar een leefgebied elders, is er minder snel sprake van een wezenlijk negatieve invloed. Ter illustratie: sommige vlinders kunnen zich over een afstand van maximaal een kilometer verplaatsen, terwijl bevers een afstand tot 25 kilometer kunnen overbruggen.

Gedragscodes gelden alleen voor tabel 2 soorten uit de Flora- en Faunawet. Voor soorten uit tabel 3 dient altijd een ontheffing te worden aangevraagd.

Voordat uitvoering onder de gedragscode kan plaatsvinden, dient een beoordeling gemaakt te worden.

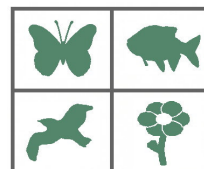

5. NATUURGEGEVENS EN GEDRAGSCODES

Het zou aanbevelenswaardig zijn, dat de beschikbare natuurgegevens, welke noodzakelijk zijn voor een goede uitvoering in het kader van de Flora- en Faunawet, gebruikt worden binnen de gedragscodes.

Om deze natuurgegevens te gebruiken dient globaal gezien de volgende opzet gekozen te worden:

1. Beschikbare natuurgegevens, presentie en onderzoekskwaliteit (zie hoofdstuk 6);
2. Soortmonitor (zie hoofdstuk 7)
3. Gedragscode monitor (zie hoofdstuk 8)
4. Output van bevindingen, tekortkomingen en aanbevelingen in rapportage (zie hoofdstuk 8).

6. BESCHIKBARE NATUURGEGEVENS, PRESENTIE EN ONDERZOEKSKWALITEIT.

Van de locatie waar (een onderdeel) van de gedragscode uitgevoerd gaat worden dient een indruk verkregen te worden van de beschikbare informatie van natuurgegevens. Dit zijn niet enkel de beleidsoorten, maar ook de algemene soorten kunnen een goede indruk weergeven van de onderzoekskwaliteit van de onderzoekslocatie en de directe omgeving hiervan.

Achtereenvolgens dienen de volgende stappen ondernomen te worden.

1. selectie van alle natuurdata uit de dataset;
2. bepalen per soortgroep van de onderzoekskwaliteit en -kwantiteit;
3. presentie beleidsoorten op onderzoekslocatie en directe omgeving.

6.1 Selectie van alle natuurdata uit de dataset

Uit de betreffende onderzoekslocatie worden alle natuurwaarnemingen geselecteerd uit het (of meerdere) kilometerhok(ken).

6.2 Bepalen per soortgroep van de onderzoekskwaliteit en - kwantiteit

Om te bepalen of van een locatie voldoende gegevens aanwezig zijn, dienen een aantal items onderzocht te worden:

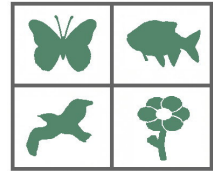
1. soortgroepen en soorten;
2. ouderdom waarnemingen;
3. landschap- en grondgebruik.

Soortgroepen en soorten

In het wettelijke kader van de gedragscodes is het van belang om een indruk te verkrijgen over de inventarisatiekwaliteit van de in de tabel 2 en 3 genoemde soorten van de Flora- en Faunawet. Het betreft hier in het algemeen zeldzame dieren- en plantensoorten. Om een goede indruk te verkrijgen van de onderzoekskwaliteit, is het naast het bepalen van de tabel 2 en 3 soorten, ook van groot belang om een indruk te verkrijgen van de aangetoonde algemene soorten. Deze algemene soorten geven een goede indruk van de onderzoekskwaliteit van de soortgroep (is de totale groep van vlinders voldoende geïventariseerd?).

Per soortgroep dienen een aantal criteria bepaald te worden:

- Soortgroep
 - Totaal aantal waarnemingen van de soortgroep
 - Aantal soorten per soortgroep
 - Aantal waarnemingen per soort
 - Type waarnemingen (een dassenprent heeft een andere waarde dan een dassenburcht)
 - Aantal mogelijk voorkomende soorten voor de onderzoekslocatie

- Indicatie van de aanwezig soorten (algemene soorten, beleidssoorten, Rode Lijst, indicatorsoorten....)
- Indicatie tabel 2 en 3 soorten uit de directe omgeving

Ouderdom waarnemingen

Willen gegevens gebruikt kunnen worden in het kader van de gedragscodes, dan dient ook te worden opgenomen welke ouderdom de gegevens hebben. Het is van belang om aan te geven of het gaat om recente of oude waarnemingen. Men kan hier tijdsperiodes van 5 of 10 jaar aanhouden. Begrippen over ouderdom van waarnemingen kan per soortgroep verschillen.

Recente waarnemingen geven direct toegankelijke informatie, oudere waarnemingen kunnen een goede indicatie geven van het voorkomen van bepaalde soorten. Middels aanvullend veldonderzoek kan bepaald worden of de soorten nog steeds voorkomen.

Landschap- en grondgebruik

Naast deze informatie kan men eveneens een indeling maken van het aantal te verwachten soorten per soortgroepen.

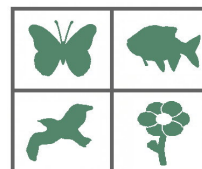
Zo kan van een stedelijke omgeving of van een grootschalig akkerbouwgebied verwacht worden dat er minder soorten voor zullen komen dan in een kleinschalig landschap of een natuurterrein. Met andere woorden, het aantal soorten en waarnemingen dient gerelateerd te worden aan de omgeving. Dit kan uitgewerkt op het niveau van kilometerhokken.

Ook hier dient men per soortgroep een aantal kenmerken te bepalen om te komen tot een goede afweging

- Soortgroep
 - Bebouwd, kleinschalig
 - kleinschalig
 - grootschalig
 - Heide, natte natuur
 - Bos
 - Water
 - Landbouw
 - kleinschalig
 - grootschalig
 - Status van de locatie (natuurterrein, sowieso beschermd....)

Voorbeeld

Om de een oordeel te kunnen vellen over de onderzoekskwaliteit kan men in eerste instantie bepalen welke soorten in het kilometerhok voor zouden **kunnen** komen. Het betreft een kilometerhok met stedelijke bebouwing en daarnaast voornamelijk agrarische bestemming en een aantal bosopstanden en boomgaarden.

Voor herpetofauna zouden hier op basis van ecologische en gebiedskennis de volgende soorten voor **kunnen** komen: alpenwatersalamander, gewone pad, kamsalamander, kleine watersalamander, middelste groene kikker, bruine kikker en levendbarende hagedis. In totaal 6 soorten amfibieën en 1 reptielensoort.

Op basis van bekende verspreidingsgebieden van de soorten (uit de omliggende hokken/uurhokken) kunnen hier een aantal soorten worden uitgesloten: alpenwatersalamander en kamsalamander. Resteren het

maximum aantal van 4 soorten amfibieën en 1 reptielensoort. Dit betreft dus een maximum aantal voor dit kilometerhok (voor een natuurgebied zou dat bijvoorbeeld makkelijk 10 en 4 kunnen zijn).

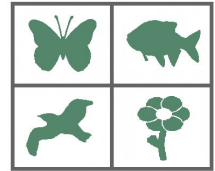
	SOORTEN		WAARNEMINGEN	DATUM	
	maximum	aangetoond	totaal	na 2000	voor 2000
AMFIBIEËN	4	3	12	7	5
REPTIELEN	1	0	0	0	0
		MATIG	GOED	GOED	MATIG
Kwaliteitsnormen					
goed	4 of 5		> 10	> 5	>10
matig	2 of 3		5 tot 10	1 tot 5	5 tot 10
slecht	< 2		< 5	0	<5

Eindconclusie zou zijn dat voor herpetofauna het kilometerhok matig tot goed is onderzocht (met voldoende recente gegevens; geen reptielenwaarnemingen bekend).

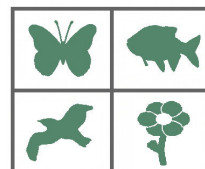
6.3 Presentie van beleidsoorten op onderzoekslocatie (en omgeving)

Binnen het kader van de Gedragscodes kunnen globaal gezien twee voorzieningen worden getroffen om de onder de gedragscode verantwoordelijke organisaties te voorzien van informatie. In het ene geval is de ingang de aldaar voorkomende soorten, de andere ingang is de uit te voeren beheermaatregel.

1. Soortinformatie op lokaal niveau (welke soort zit waar) (zie hoofdstuk 6).
2. Beheermaatregelen uit de gedragscode gericht op uitvoering (met welke soorten moet rekening worden gehouden, moment van uitvoering, etc.) (zie hoofdstuk 7)

In de pilot zal voor beide invalshoeken een tool worden ontwikkeld (de soortmonitor en de gedragscodemonitor), waarmee duidelijk wordt waar beschermde soorten voorkomen en waar en wanneer aanvullende maatregelen nodig zijn en/of wanneer de ingreep zonder meer uitgevoerd kan worden. Onder aanvullende maatregelen wordt ook verstaan: nader onderzoek. Veelal zullen de veldgegevens in de database wel indicatief zijn, maar onvoldoende uitsluitsel geven over de aan te treffen soorten.

7. SOORTMONITOR

Met de soortmonitor kan op snelle wijze inzicht worden verkregen of het beheergebied:

1. voldoende en actueel is geïnventariseerd (bepaald in 5.2)
2. er beschermde soorten voorkomen

Indien vraag 1 met ja en vraag 2 met nee kan worden beantwoord, dan kunnen de beheermaatregelen volgens de voorwaarden uit de gedragscode worden uitgevoerd.

Indien vraag 1 met nee wordt beantwoord, dan zal aanvullend veldonderzoek noodzakelijk zijn.

Wanneer vraag 2 met ja wordt beantwoord, dan zullen aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn voordat de beheersmaatregel uit de gedragscode uitgevoerd kan worden.

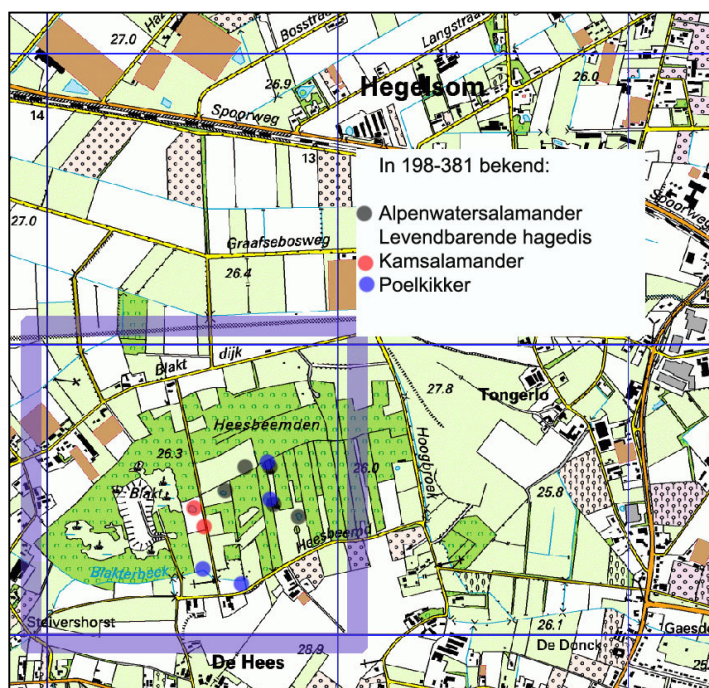
7.1 Soortmonitor

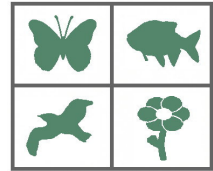
Soorten van tabel 2 en 3 van de Flora- en Faunawet betreffen over het algemeen zeldzame soorten. Het aantal soorten in een gekozen gebied (per gemeente, per kilometerhok, uurhok of directe omgeving) uit deze groep zal over het algemeen beperkt zijn. Het is van belang gebruikers van een gedragscode op de hoogte te brengen van de soorten die in de omgeving voorkomen.

Voorgesteld wordt om een soortmonitor te ontwikkelen die verplaatsbaar is over het digitale kaartmateriaal en/of werkt op een (of meerdere) kilometerhokken en waarbij soorten individueel, op soortgroep of op beleidsniveau kunnen worden aangevinkt.

Voorbeeld

In nevenstaand voorbeeld zijn van de Flora- en Faunawet de tabel 2 en 3 van de amfibieën en reptielen geselecteerd. In dit voorbeeld is de soortmonitor geplaatst over een kilometerhok, waarbij in de soortenlijst al is aangegeven welke soorten binnen de directe omgeving (bijvoorbeeld de omliggende uurhokken) voorkomen (in dit geval alpenwatersalamander, levendbarende hagedis, kamsalamander en poelkikker).

Gemeente in Limburg
Amfibieën en reptielen

Tabel 2

- Alpenwatersalamander
- Levendbarende hagedis

Tabel 3

- Adder
- Boomkikker
- Geelbuikvuurpad
- Gladde slang
- Hazelworm
- Heikikker
- Kamsalamander
- Knoflookpad
- Muurhagedis
- Poelkikker
- Ringslang
- Rugstreepad
- Vinpootsalamander
- Vroedmeesterpad
- Vuursalamander
- Zandhagedis

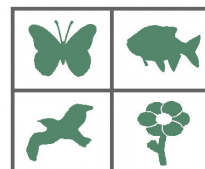
Indien een selectie wordt gemaakt, wordt in het soortenoverzicht aangegeven welke soorten in het betreffende kilometerhok zijn aangetroffen. Op de kaart met screenmonitor worden de soorten eveneens weergegeven. In dit voorbeeld is de verspreiding aangegeven van alpenwatersalamander, kamsalamander en poelkikker. De levendbarende hagedis is ook bekend uit het kilometerhok, maar de nauwkeurigheid is 1000 m. Het is dus niet bekend waar in dit kilometerhok de levendbarende hagedis voorkomt.

Naast bovengenoemde info dient hierin verwerkt te worden of er voldoende waarnemingen aanwezig zijn in het bestand en/of de waarnemingen actueel zijn (door bijvoorbeeld met tijdsperiodes te werken) om te komen tot een goed en betrouwbaar beeld van de aanwezige soorten.

Naast de bovengenoemde soorttool kan men dan ook eenvoudig informatie weergeven van specifieke wensen, als tabel 2 en 3 soorten uit de Flora- en Faunawet.

In onderstaand overzicht is een ruimer gebied geselecteerd (de soortmonitor kan in- en uitzoomen). Deze kaart geeft weer waar de soorten uit de tabel 2 en 3 van de Flora- en Faunawet voorkomen (de broedvogels zijn niet opgenomen). De overzichtskaart geeft daarbij aan waar eventuele problemen verwacht kunnen worden met beleidsoorten.

Deze soortmonitor gaat niet specifiek in op de gedragscode, het geeft voor een gebruiker (bijvoorbeeld een beleidsmedewerker van een gemeente) wel een goed inzicht waar de beleidsoorten voorkomen (en waar problemen verwacht kunnen worden).

8. GEDRAGSCODEMONITOR

Met de gedragscodemonitor wordt een tool ontwikkeld die per uitvoeringsproduct (zie tabel gedragscodes) de informatie beschikbaar stelt van soorten, soortkennis, hiaten aangevuld met de voorwaarden (bijvoorbeeld ecologische kennis, maar ook natuurkalender) voordat men kan starten met het uitvoeren van de beheerwerkzaamheden.

Elke beheermaatregel heeft een eigen impact op de omgeving. Het systeem dient aan te geven of op de bewuste locatie beschermde soorten aanwezig zijn. Daarbij geldt dat voor elke soort of soortgroep beperkingen kunnen optreden voor de betreffende beheermaatregelen. Met gebruik van de data wordt bekeken of er soorten zijn die beperkingen stellen en hoe deze beperkingen tot aanvaardbaar niveau kunnen worden teruggebracht. Ook nu is het van belang dat het beheergebied voldoende onderzocht is. Het is zaak de soortgroepen goed te definiëren: niet alle vlermuizen wonen in bomen, of in huizen etc.

Daarnaast zal het aantal soorten wat betrekking heeft op de uit te voeren maatregelen uit de gedragscode vaak beperkt zijn. Daarbij komt ook nog dat de beschikbare informatie vaak op een te grof niveau bekend zal zijn. In de praktijk betekent dit dat er in principe bijna altijd aanvullend veldonderzoek uitgevoerd moet worden. Waarschijnlijk zal ook blijken dat de gebruikte datasystemen (zowel lokaal als landelijk) niet afdoende op de vraagstelling ingericht zijn om vanuit de gedragscode volledig te kunnen beantwoorden.

Voorbeeld

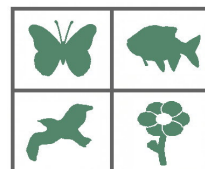
In het onderstaande eenvoudige voorbeeld wordt een onderdeel uit de gedragscode van Stichting IKL gebruikt (onderdeel houtopstanden). Deze gedragscode is op onderdelen goed en concreet uitgewerkt, zodat het voorbeeld een redelijk duidelijk beeld verschaft. In dit voorbeeld het onderhoud aan een houtwal.

De gedragscode van het IKL schrijft voor dat voorafgaande aan de ingreep een opzichterscontrole of een zogenaamde uitgebreide inventarisatie dient plaats te vinden.

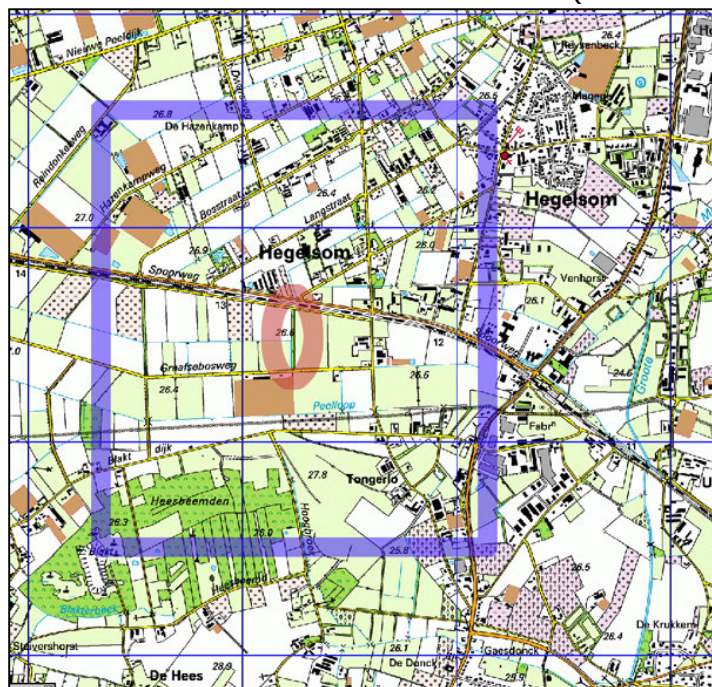
Via de gedragscodemonitor (tool houtopstanden) kan de medewerker die is belast met de voorbereiding van de werkzaamheden gebruik maken van de beschikbare data. Afhankelijk van het vooronderzoek zal de medewerker kiezen voor een opzichterscontrole of uitgebreide inventarisatie.

Verder schrijft de gedragscode voor dat de werkzaamheden worden afgestemd in de tijd met behulp van de natuurkalender.

Met de gedragscodemonitor is het mogelijk om een selectie op de kaart te maken van het betreffende object waar beheerwerkzaamheden worden uitgevoerd. Dit kan via een polygoonfunctie (het roze polygoon in bovenstaande kaart). Binnen

een straal een straal van 1000 meter (of binnen het kilometerhok) worden de soorten van Flora- en Faunawet uit tabel 2 en 3 weergegeven.

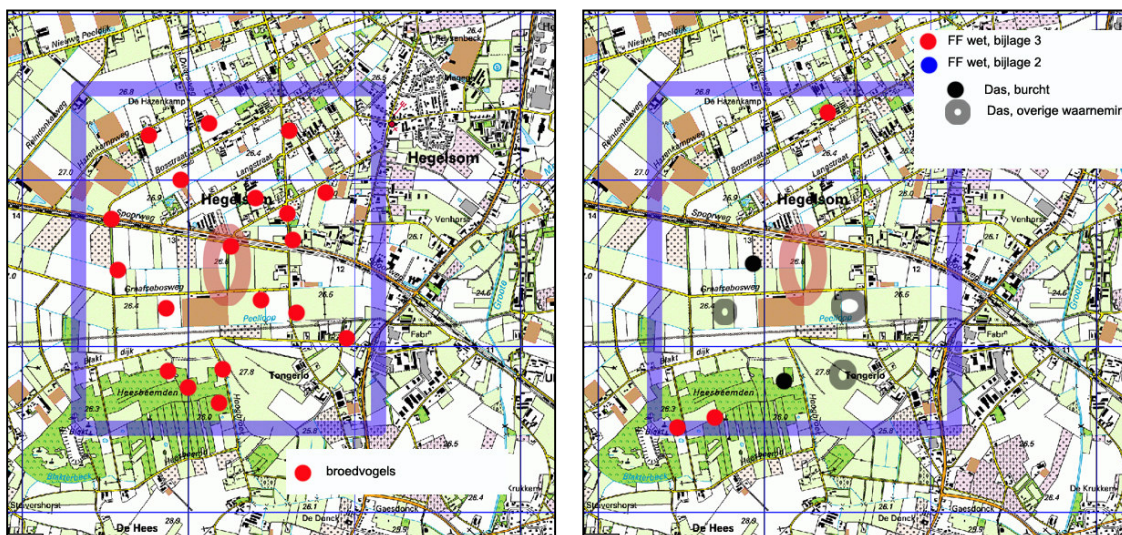

Alle beschikbare informatie dient weergegeven te worden in een korte standaard rapportage (welke gemakkelijk bewerkt moet kunnen worden).

In het genoemde voorbeeld is uit het polygoon alleen een broedvogelterritorium vastgesteld. Overige detailinformatie ontbreekt (wel dient hier nog weergegeven te worden of er algemene soorten voorkomen, dit geeft een goede indruk of het object is onderzocht).

De productlijst zou er als volgt uit kunnen zien:

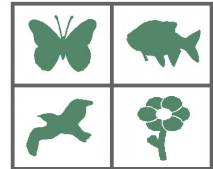
ONDERHOUD HOUTWAL GEMEENTE HORST AAN DE MAAS GRAAFSEBOSWEG

Uitvoeren: opzichterscontrole

Resultaten vooronderzoek:

- Broedvogels: aangetroffen: werkzaamheden uitvoeren tussen 15 juli en 15 maart

- Das: burcht en waarneming in directe omgeving aangetroffen.
- Onderzoekskwaliteit per onderdeel
 - Zoogdieren: goed
 - Herpetofauna: slecht
 - Dagvlin....

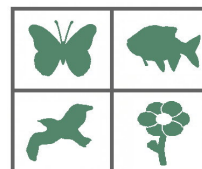
Inspectie:

- Roestbomen uilen en roofvogelhorsten
- Winterslaapplaats vogels
- Dassenburcht en/of pijpen
- mierenhopen

Uitvoering:

- Uitvoering werkzaamheden tussen 15 juli en 15 maart
- Bomen met holen en spleten sparen en markeren

Naast opzichterscontroleproducten dienen ook producten aangeleverd te worden om de uitvoering te begeleiden.

9. PROGRAMMA-EISEN

Op basis van de voorgaande beschrijvingen kunnen globaal de programma-eisen worden opgesteld. In het functioneel ontwerp worden de programma-eisen verder uitgewerkt en worden de voorwaarden bepaald.

Naast de onderstaande programma-eisen dienen ook algemene aspecten, zoals het onderhoud en de wijzigingen van tabellen, soorten, soortgroepen, maar ook de wijzigingen van (of nieuwe) gedragscodes verwerkt te worden.

Onderzoekskwaliteit en – kwantiteit

In de te ontwikkelen tool dienen dus een aantal uitgangspunten te worden uitgewerkt om te komen tot een goede afweging van onderzoekskwaliteit en – kwantiteit.

Gedacht kan worden aan de volgende (grove) opzet:

- selectie natuurgegevens
- bepaal aantal waarnemingen per soortgroep
- bepaal aantal soorten per soortgroep
- bepaal aantal waarnemingen per soort
- bepaal ouderdomstatus per soortgroep
- bepaal ouderdomstatus per soortgroep per beleidsoort
- bepaal type waarnemingen per beleidsoort
- bepaal aanwezigheid indicatorsoorten per soortgroep
- bepaal aanwezigheid van beleidsoorten in de directe omgeving

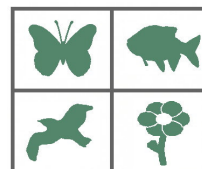
Naast deze soortcriteria dient een goede indruk verkregen te worden van de onderzoekslocatie. Een onderverdeling zou plaats kunnen vinden in een aantal hoofdgroepen:

- stedelijke omgeving
- landelijke omgeving
- open (grootschalig) agrarisch landschap
- kleinschalig agrarisch landschap
- natuurterrein (natuurontwikkeling, bossen....)
- natuurterrein met hoge natuurwaarden

Hierna dient verder te worden vastgesteld:

- per kilometerhok categorie toekennen
- per categorie minimale aantal waarnemingen bepalen per soortgroep
- per categorie minimale aantal soorten bepalen per soortgroep

Het combineren van de natuurgegevens met de abiotisch kenmerken zal de mate van onderzoekskwaliteit en – kwantiteit opleveren. In het functioneel ontwerp zullen hiervoor de exacte formuleringen worden neergelegd.

Soortmonitor

De soortmonitor dient over een aantal eigenschappen te beschikken:

- Het venster van de soortmonitor dient in- en uitzoombaar te zijn;
- Het venster van de soortmonitor dient als (willekeurige) rechthoek gebruikt te kunnen worden;
- Het venster van de soortmonitor moet als schuivend raam over de digitale kaart geschoven kunnen worden, waarbinnen de betreffende soorten worden weergegeven, de onderzoekskwaliteit en -kwantiteit wordt bepaald...).

Daarnaast moeten een aantal selecties mogelijk zijn:

- Individuele soorten (bijvoorbeeld alpenwatersalamander);
- Soortgroepen (bijvoorbeeld herpetofauna);
- Beleidscategorieën (bijvoorbeeld Flora- en Faunawet) en per onderdeel bijvoorbeeld Flora- en Faunawet, tabel 2) of een combinatie van onderdelen (bijvoorbeeld alle soorten van tabel 2 en 3 van de Flora- en Faunawet);
- Combinatie van beleidscategorieën en soortgroepen (bijvoorbeeld tabel 2 van de Flora- en Faunawet voor herpetofauna).

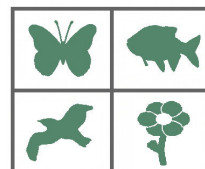
Gedragscodemonitor

Gedragscodemonitor:

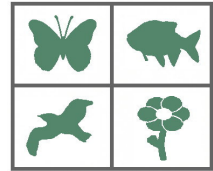
- Polygonen maken om te beheren landschapobjecten (vrij instelbaar in elke vorm);
- Polygoon maken om de invloedssfeer te bepalen (straal, kilometerhokken, uurhokken);
- Selectieschermen per gedragscode;

Gedragscode:

- Per gedragscode activiteiten (hoofdgroepen en specifieke onderdelen) bepalen;
- Per activiteiten voorwaarden bepalen;
- Invloed bepalen van de activiteiten en voorwaarden aan de soortgroepen (en/of soorten)
- Koppelen soorten aan de activiteiten gedragscode (niet alle soorten/soortgroepen zijn relevant voor elk onderdeel uit de gedragscode);
- Controle op het voorkomen van de soorten die worden beïnvloed door de activiteit;
- Koppelen soorten en activiteiten aan natuurkalender;
- Opstellen voorwaarden per soortgroep (en/of soort) ter voorminering van effecten en voorkomen van problemen;
- Voorwaarden opstellen voor aanvullend onderzoek;

- Ecologische werkprotocollen per soort opstellen (deze informatie kan gebruikt worden als algemene informatie voor medewerkers die werkzaam zijn in de uitvoering).

10. CONCLUSIES, OPMERKINGEN EN AANBEVELINGEN

Natuurgegevens dienen op dusdanige manier ontsloten te worden, dat deze breed gebruikt kunnen worden, waaronder ook voor gedragscodes. Uit bovengenoemde voorbeelden blijkt dat het mogelijk is om de gegevens te gebruiken voor de uitvoering van gedragscodes.

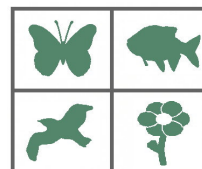
Bij het uitwerken naar het functioneel ontwerp dienen een aantal onderwerpen goed onderzocht en beschreven te worden. Deze rapportage heeft voor het functioneel ontwerp een aantal richtlijnen aangegeven in de vorm van programma-eisen, waar de systemen aan zouden moeten voldoen. Dit dient verder puntsgewijs uitgewerkt te worden in het functioneel ontwerp.

Een aantal opmerkingen kunnen geplaatst worden naar aanleiding van het vooronderzoek dat geleid heeft tot deze rapportage.

- ❑ In het databestand van de NatuurBank Limburg zijn alle ruwe data opgenomen van de broedvogelinventarisaties van de provincie Limburg. Deze ruwe data zijn als bmp punten geclusterd weergegeven (zie website provincie Limburg). Voor het werken van de gedragscodes is het relevant om ook deze informatie beschikbaar te maken;
- ❑ Datasystemen dienen te worden aangepast en ingericht om aan de specifieke vraagstellingen te kunnen voldoen binnen de sfeer van gedragscodes. Bij veldbezoek in het kader van de gedragscodes kunnen nieuw soortwaarnemingen ontstaan. Er wordt namelijk binnen de gedragscode gecontroleerd op aanwezigheid van bijvoorbeeld mierennesten, boomholten, geschiktheid van bomen voor holtebroeders en vleermuizen. Deze gegevens dienen opgenomen te worden in de datasystemen, waarna de toets opnieuw uitgevoerd dient te worden;
- ❑ Bij inspecties naar specifieke soorten moet ook bezoek worden vastgelegd waarbij wordt aangegeven dat de specifieke soort niet is aangetroffen (de zogenaamde nulwaarnemingen);
- ❑ Het aantal waarnemingen zal vaak een beperkende factor zijn, zeker als het gaat om kleinschalige ingrepen.

Verder belangrijke items die verdere aandacht verdienen

- ❑ Het is van belang om naast de natuurwaarnemingen extra ecologische kennis is de tools te verwerken (voortplantingsperiode, hoe gebruiken de soorten de omgeving..., maar ook zaken als niet alle vleermuizen verblijven in bomen of huizen.....)

BIJLAGE I

Flora- en Faunawet

Relevante artikelen, begrippen en omschrijvingen

Wat betreft de Flora- en Faunawet zijn er een aantal artikelen van belang
De 'algemene zorgplicht' wordt uitgelegd in artikel 2

Binnen de gedragscodes zijn de volgende artikelen relevant:

Artikel 8

Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten

Artikel 11

Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12

Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

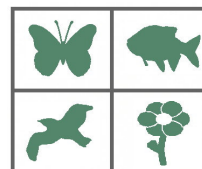
Het doel om is om te garanderen dat populaties (tabel 2 en 3 uit de Flora- en Faunawet) duurzaam in stand blijven: 'het garanderen van de gunstige instandhouding van de soorten'. Om deze populatie te beschermen en te behouden mag er geen sprake zijn van 'een wezenlijke invloed op de soort.'

De tabellen, zoals genoemd in de Flora- en Faunawet, zijn opgedeeld in drie categorieën:

Tabel 1 soorten betreffen beschermde soorten met een vrij algemene bescherming. Voor deze soorten geldt een vrijstelling van de verbodsartikelen 8 tot en met 12. Wel geldt een algemene zorgplicht.

Tabel 2 soorten betreffen kwetsbare of zeldzame en bedreigde soorten in Nederland. Deze soorten kunnen vrijgesteld worden door middel van een gedragscode

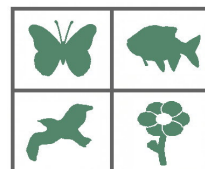
Tabel 3 soorten zijn zeer zeldzame en ernstig bedreigde soorten. Hiervoor is altijd een ontheffing in het kader van de Flora- en Faunawet noodzakelijk.

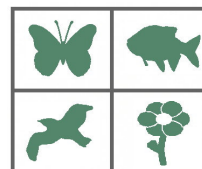
BIJLAGE II

Flora en Faunawet, tabel 1**Beschermde soorten met een algemene vrijstelling**

AMFIBIEËN EN REPTIELEN	
bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>
gewone pad	<i>Bufo bufo</i>
kleine watersalamander	<i>Triturus vulgaris</i>
meerkikker	<i>Rana ridibunda</i>
middelste groene kikker	<i>Rana klepton esculenta</i>
MIEREN	
behaarde rode bosmier	<i>Formica rufa</i>
kale rode bosmier	<i>Formica polyctena</i>
stronkmier	<i>Formica truncorum</i>
zwartrugbosmier	<i>Formica pratensis</i>
SLAKKEN	
wijngaardslak	<i>Helix pomatia</i>
VAATPLANTEN	
aardaker	<i>Lathyrus tuberosus</i>
	<i>Campanula</i>
akkerklokje	<i>rapunculoides</i>
brede wespenorchis	<i>Epipactis helleborine</i>
breed klokje	<i>Campanula latifolia</i>
dotterbloem	<i>Caltha palustris</i>
	<i>Ornithogalum</i>
gewone vogelmelk	<i>umbellatum</i>
grasklokje	<i>Campanula rotundifolia</i>
grote kaardebol	<i>Dipsacus fullonum</i>
kleine maagdenpalm	<i>Vinca minor</i>
knikkende vogelmelk	<i>Ornithogalum nutans</i>
koningsvaren	<i>Osmunda regalis</i>
slanke sleutelbloem	<i>Primula elatior</i>
zwanebloem	<i>Butomus umbellatus</i>
ZOOGDIEREN	
aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>
bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>
bunzing	<i>Mustela putorius</i>
dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>
dwerfspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>
egel	<i>Erinaceus europaeus</i>
gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>
haas	<i>Lepus europaeus</i>
hermelijn	<i>Mustela erminea</i>
huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>
konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>
mol	<i>Talpa europaea</i>
ondergrondse woelmuis	<i>Microtus subterraneus</i>

ree	<i>Capreolus capreolus</i>
rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>
tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>
veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>
vos	<i>Vulpes vulpes</i>
wezel	<i>Mustela nivalis</i>
woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>

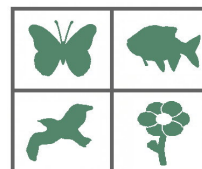

BIJLAGE III

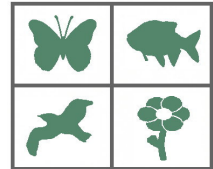
Flora en Faunawet, tabel 2

Beschermden soorten met een lichte toets

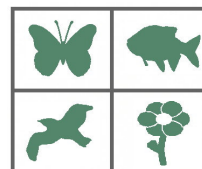
AMFIBIEËN EN REPTIELEN	
alpenwatersalamander	<i>Triturus alpestris</i>
levendbarende hagedis	<i>Lacerta vivipara</i>
DAGVLINDERS	
moerasparelmoervlinder	<i>Euphydryas aurinia</i>
vals heideblauwtje	<i>Plebeius idas</i>
KEVERS	
vliegend hert	<i>Lucanus cervus</i>
KREEFTACHTIGEN	
rivierkreeft	<i>Astacus astacus</i>
VAATPLANTEN	
aangebrande orchis	<i>Orchis ustulata</i>
aapjesorchis	<i>Orchis simia</i>
beenbreek	<i>Narthecium ossifragum</i>
bergklokje	<i>Campanula rhomboidalis</i>
bergnachtorchis	<i>Platanthera chlorantha</i>
bijenorchis	<i>Ophrys apifera</i>
blaasvaren	<i>Cystopteris fragilis</i>
blauwe zeedistel	<i>Eryngium maritimum</i>
bleek bosvogeltje	<i>Cephalanthera damasonium</i>
bokkenorchis	<i>Himantoglossum hircinum</i>
brede orchis	<i>Dactylorhiza majalis</i> subsp. <i>majalis</i>
bruinrode wespenorchis	<i>Epipactis atrorubens</i>
daslook	<i>Allium ursinum</i>
dennenorchis	<i>Goodyera repens</i>
duitse gentiaan	<i>Gentianella germanica</i>
franjegentiaan	<i>Gentianella ciliata</i>
geelgroene wespenorchis	<i>Epipactis muelleri</i>
gele helmblom	<i>Pseudofumaria lutea</i>
gevlekte orchis	<i>Dactylorhiza maculata</i>
groene nachtorchis	<i>Coeloglossum viride</i>
groensteel	<i>Asplenium viride</i>
grote keverorchis	<i>Listera ovata</i>
grote muggenorchis	<i>Gymnadenia conopsea</i>
gulden sleutelbloem	<i>Primula veris</i>
harlekijn	<i>orchis morio</i>
herfstschroeforchis	<i>Spiranthes spiralis</i>
hondskruid	<i>Anacamptis pyramidalis</i>
honingorchis	<i>Herminium monorchis</i>
jeneverbes	<i>Juniperus communis</i>

klein glaskruid	<i>Parietaria judaica</i>
kleine keverorchis	<i>Listera cordata</i>
kleine zonnedaauw	<i>Drosera intermedia</i>
klokjesgentiaan	<i>Gentiana pneumonanthe</i>
kluwenklokje	<i>Campanula glomerata</i>
koraalwortel	<i>Corallorhiza trifida</i>
kruisbladgentiaan	<i>Gentiana cruciata</i>
lange ereprijs	<i>Veronica longifolia</i>
lange zonnedaauw	<i>Drosera longifolia</i>
mannetjesorchis	<i>Orchis mascula</i>
maretak	<i>Viscum album</i>
moeraswespenorchis	<i>Epipactis palustris</i>
muurbloem	<i>Erysimum cheiri</i>
parnassia	<i>Parnassia palustris</i>
pijlscheefkelk	<i>Arabis hirsuta</i> subsp. <i>sagittata</i>
poppenorchis	<i>Aceras anthropophorum</i>
prachtklokje	<i>Campanula persicifolia</i>
purperorchis	<i>Orchis purpurea</i>
rapunzelklokje	<i>Campanula rapunculus</i>
rechte driehoeksvaren	<i>Gymnocarpium robertianum</i>
rietorchis	<i>Dactylorhiza majalis</i> subsp. <i>praetermissa</i>
ronde zonnedaauw	<i>Drosera rotundifolia</i>
rood bosvogeltje	<i>Cephalanthera rubra</i>
ruig klokje	<i>Campanula trachelium</i>
schubvaren	<i>Ceterach officinarum</i>
slanke gentiaan	<i>Gentianella amarella</i>
soldaatje	<i>Orchis militaris</i>
spaanse ruiter	<i>Cirsium dissectum</i>
steenanjer	<i>Dianthus deltoides</i>
steenbreekvaren	<i>Asplenium trichomanes</i>
stengelloze sleutelbloem	<i>Primula vulgaris</i>
stengelomvattend havikskruid	<i>Hieracium amplexicaule</i>
stijf hardgras	<i>Catapodium rigidum</i>
tongvaren	<i>Asplenium scolopendrium</i>
valkruid	<i>Arnica montana</i>
veenmosorchis	<i>Hammarbya paludosa</i>
veldgentiaan	<i>Gentianella campestris</i>
veldsalie	<i>Salvia pratensis</i>
vleeskleurige orchis	<i>Dactylorhiza incarnata</i>
vliegenorchis	<i>Ophrys insectifera</i>
vogelnestje	<i>Neottia nidus-avis</i>
voorjaarsadonis	<i>Adonis vernalis</i>
wantsenorchi	<i>Orchis coriophora</i>
waterdrieblad	<i>Menyanthes trifoliata</i>
weideklokje	<i>Campanula patula</i>

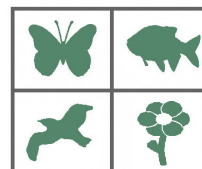
welriekende nachtorchis	<i>Platanthera bifolia</i>
wilde gagel	<i>Myrica gale</i>
wilde herfsttijloos	<i>Colchicum autumnale</i>
wilde kievitbloem	<i>Fritillaria meleagris</i>
wilde marjolein	<i>Origanum vulgare</i>
wit bosvogeltje	<i>Cephalanthera longifolia</i>
witte muggenorchis	<i>Pseudorchis albida</i>
zinkviooltje	<i>Viola lutea</i> subsp. <i>Calaminaria</i>
zomerklokje	<i>Leucojum aestivum</i>
zwartsteel	<i>Asplenium adiantum-nigrum</i>
VOGELS	
Alle inheemse vogelsoorten	
VISSEN	
bermpje	<i>Barbatula barbatulus</i>
kleine modderkruiper	<i>Cobitis taenia</i>
meerval	<i>Silurus glanis</i>
rivierdonderpad	<i>Cottus gobio</i>
ZOOGDIEREN	
damhert	<i>Dama dama</i>
edelhert	<i>Cervus elaphus</i>
eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>
grijze zeehond	<i>Halichoerus grypus</i>
grote bosmuis	<i>Apodemus flavicollis</i>
steenmarter	<i>Martes foina</i>
wild zwijn	<i>Sus scrofa</i>

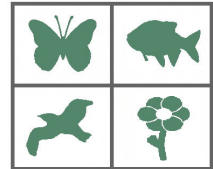
BIJLAGE IV

Flora en Faunawet, tabel 3**Beschermde soorten met een uitgebreide toets**

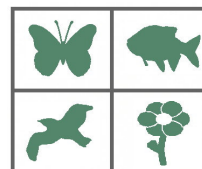
AMFIBIEËN EN REPTIELEN	
adder	<i>Vipera berus</i>
boomkikker	<i>Hyla arborea</i>
geelbuikvuurpad	<i>Bombina variegata</i>
gladde slang	<i>Coronella austriaca</i>
hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>
heikikker	<i>Rana arvalis</i>
kamsalamander	<i>Triturus cristatus</i>
knoflookpad	<i>Pelobates fuscus</i>
muurhagedis	<i>Podarcis muralis</i>
poelkikker	<i>Rana lessonae</i>
ringslang	<i>Natrix natrix</i>
rugstreepad	<i>Bufo calamita</i>
vinpootsalamander	<i>Triturus helveticus</i>
vroedmeesterpad	<i>Alytes obstetricans</i>
vuursalamander	<i>Salamandra salamandra</i>
zandhagedis	<i>Lacerta agilis</i>
DAGVLINDERS	
bruin dikkopje	<i>Erynnis tages</i>
donker pimperlblauwtje	<i>Maculinea nausithous</i>
dwergblauwtje	<i>Cupido minimus</i>
dwergdikkopje	<i>Thymelicus acteon</i>
groot geaderd witje	<i>Aporia crataegi</i>
grote ijsvogelvlinder	<i>Limenitis populi</i>
grote vuurvlinder	<i>Lycaena dispar</i>
heideblauwtje	<i>Plebeius argus</i>
iepepage	<i>Strymonidia w-album</i>
kalkgraslanddikkopje	<i>Spialia sertorius</i>
keizersmantel	<i>Argynnis paphia</i>
klaverblauwtje	<i>Polyommatus semiargus</i>
pimperlblauwtje	<i>Maculinea teleius</i>
purperstreeparmoervlinder	<i>Brenthis ino</i>
rode vuurvlinder	<i>Lycaena hippothoe</i>
rouwmantel	<i>Nymphalis antiopa</i>
tijmblauwtje	<i>Maculinea arion</i>
tweekleurig hooibeestje	<i>Coenonympha arcania</i>
veenbesparelmoervlinder	<i>Boloria aquilonaris</i>
veenhooibeestje	<i>Coenonympha tullia</i>
veldparelmoervlinder	<i>Melitaea cinxia</i>
woudparelmoervlinder	<i>Melitaea diamina</i>
zilverstreephooibeestje	<i>Coenonympha hero</i>

zilvervlek	<i>Boloria euphrosyne</i>
KEVERS	
brede geelrandwaterroofkever	<i>Dytiscus laticornis</i>
gestreepte waterroofkever	<i>Graphoderus bilineatus</i>
heldenbok	<i>Cerambyx cerdo</i>
juchtleerkever	<i>Osmoderma eremita</i>
LIBELLEN	
bronslibel	<i>Oxygastra curtisii</i>
gaffellibel	<i>Ophiogomphus cecilia</i>
gevlekte witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>
groene glazenmaker	<i>Aeshna viridis</i>
noordse winterjuffer	<i>Sympecma paedisca</i>
oostelijke witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia albifrons</i>
rivierrombout	<i>Gomphus flavipes</i>
sierlijke witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia caudalis</i>
TWEEKLEPPIGEN	
bataafse stroommossel	<i>Unio crassus</i>
VAATPLANTEN	
drijvende waterweegbree	<i>Luronium natans</i>
groenknolorchis	<i>Liparis loeselii</i>
groot zeegras	<i>Zostera marina</i>
kruipend moerasscherm	<i>Apium repens</i>
zomerschroeforchis	<i>Spiranthes aestivalis</i>
VISSEN	
beekprik	<i>Lampetra planeri</i>
bittervoorn	<i>Rhodeus sericeus</i>
elrits	<i>Phoxinus phoxinus</i>
gestippelde alver	<i>Alburnoides bipunctatus</i>
grote modderkruiper	<i>Misgurnus fossilis</i>
houting	<i>Coregonus oxyrinchus</i>
rivierprik	<i>Lampetra fluviatilis</i>
steur	<i>Acipenser sturio</i>
ZOOGDIEREN	
baardvleermuis	<i>Myotis mystacinus</i>
bechstein's vleermuis	<i>Myotis bechsteinii</i>
bever	<i>Castor fiber</i>
boomarter	<i>Martes martes</i>
bosvleermuis	<i>Nyctalus leisleri</i>
brandt's vleermuis	<i>Myotis brandtii</i>
bruinvis	<i>Phocoena phocoena</i>
das	<i>Meles meles</i>
eikelmuis	<i>Eliomys quercinus</i>
euraziatische lynx	<i>lynx lynx</i>
franjestaat	<i>Myotis nattereri</i>
gewone dolfin	<i>Delphinus delphis</i>
gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>
gewone grootoorvleermuis	<i>Plecotus auritus</i>

gewone zeehond	<i>Phoca vitulina</i>
grijze grootoorvleermuis	<i>Plecotus austriacus</i>
grote hoefijzerneus	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>
hamster	<i>Cricetus cricetus</i>
hazelmuis	<i>Muscardinus avellanarius</i>
ingekorven vleermuis	<i>Myotis emarginatus</i>
kleine dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>
kleine hoefijzerneus	<i>Rhinolophus hipposideros</i>
laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>
meervleermuis	<i>Myotis dasycneme</i>
mopsvleermuis	<i>Barbastella barbastellus</i>
noordse woelmuis	<i>Microtus oeconomus</i>
otter	<i>Lutra lutra</i>
rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula</i>
ruige dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>
tuimelaar	<i>Tursiops truncatus</i>
tweekleurige vleermuis	<i>Vespertilio murinus</i>
vale vleermuis	<i>Myotis myotis</i>
veldspitsmuis	<i>Crocidura leucodon</i>
waterspitsmuis	<i>Neomys fodiens</i>
watervleermuis	<i>Myotis daubentonii</i>
wilde kat	<i>Felis silvestris</i>
witflankdolfijn	<i>Lagenorhynchus acutus</i>
witsnuitdolfijn	<i>Lagenorhynchus albirostris</i>

BIJLAGE V

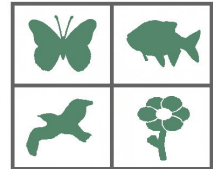
Gedragcode Flora- en Faunawet, Stichting IKL

Korte omschrijving procedure:

- Voorafgaand aan uitvoering inventarisatie aanwezige flora- en fauna
 - Opzichtercontrole (eenmalige controle, nesten, burchten, mierenhopen en boomholten)
 - Uitgebreide inventarisatie
 Waarnemingen worden vastgelegd op standaard formulier
- Werkzaamheden worden afgestemd met (specifieke) natuurkalender

Uitvoeringsproducten:

- Houtopstanden
 - Werkzaamheden tussen 15 juli en 15 maart
 - Werkzaamheden niet tussen 15 maart en 15 juli, tenzij blijkt dat er geen nesten of broedende vogels aanwezig zijn
 - Roestbomen, roofvogelhorsten, potentiële vleermuis- en holenbroederbomen
 1. Roestbomen van uilen en roofvogelhorsten blijven gespaard
 2. Bomen met holen en spleten en diameter > 30 cm blijven gespaard
 3. roofvogelhorsten tijdens broedseizoen, omgeving binnen afstand 50 m gespaard, velrichting van de horstboom af
 - Potentiële vleermuisboom
 Indien potentiële vleermuisboom geveld dient te worden
 1. Inventarisatie naar vleermuizen
 2. bij zomer of paarverblijf, boom blijft gehandhaafd (verkeersveiligheid)
 - Knotbomen
 Werkzaamheden beperkt (ivm steenuil) en vinden plaats van 15 juli tot 1 februari, of uit inventarisatie blijkt dat geen nesten of broedende vogels aanwezig zijn
 - Winterslaapplaats vogels
 Werkzaamheden worden uitgevoerd van 15 maart tot 15 december
 - Das
 Indien dassenburcht aanwezig worden werkzaamheden aangepast
 - Houtopstanden hazelmuis
 In leefgebieden hazelmuisen worden werkzaamheden aangepast
 - Houtopstanden boomkikker
 In leefgebieden boomkikker worden werkzaamheden aangepast
 - Mierenhopen
 Mierenhopen worden gespaard
- Grazige vegetaties
 - Maaiwerkzaamheden worden alleen toegepast bij soortbeschermingsprojecten
 - Werkzaamheden worden per locatie afgestemd op de beschermde soorten

- Wateren
 - Opschonen en herstel poelen tussen 1 september en 15 oktober
 - Specifieke soorten (geelbuikvuurpad): soortbeschermings- of actieplannen
 - Bij ingrijpende maatregelen worden aanwezige amfibieën weggevangen en teruggezet
- Gebouwen
 - Altijd controle op vleermuizen